

Paper i tela...

Les guerres púniques

per Ricard Calvo i Duran

"Jamais nous n'avons été aussi seuls qu'aujourd'hui. Nous pourrions nous entr'égorgers sans que personne entende nos cris".
Salvador Dalí: VISAGES CACHÉS

Jo ja he fet a tots, noi. Ja en tinc vuitanta-vuit... He viscut les guerres púniques i la invasió napoleónica...

Qui em diu això és un home agradable, gentil, bondadós en el tracte i en la conversa. Fa anys que el conec: Porta un tern elegant de color gris fosc, quasi negre, i lluu uns cabells curosament tallats i pentinats, d'immaculada blancor. Tot en ell respira humanitat, pulcritud i distinció.

Som a la sala "La Pinacoteca", de Barcelona, el quatre de febrer proppassat. Ell és allí -al peu del canó- defensant la seva obra, perquè encara que hagim començat parlant de guerres i de canons la cosa va de pintura: de gran pintura.

Al pintor, però, no li agrada gaire parlar del seu mester, s'estima més parlar de records, d'amics, de les seves "guerres", i de la Marbella, la platja del seu barri. Perquè és fill d'un barri amb platja: el Poble nou. I quin barri! Més valdria dir-ne món, car compta amb la seva prehistòria, la seva protohistòria, i la seva història amb figures de la talla d'un doctor Trueta, un escriptor Benguerel, un industrial Ribera...

Els amics i veïns el coneixen com el noi de la fleca, el Calsinet, que publica algun dibuix en setmanaris humorístics i que gràcies a una beca se'n va a París el 1930, on exposa al saló dels Surindépendants i, el 1931, a Les Humoristes. Des que fa la seva primera exposició a Barcelona, 1930, que hi continua exposant regularment.

La sala és plena de familiars, d'amics, de coneguts, malgrat no ser dia d'inauguració, si no el cinquè d'exposició. L'ambient és tranquil i cordial entorn de l'autor que, de tant en tant, dirigeix una ullada als quadres com si volgués cerciorar-se que tot continua al seu lloc, que cap xacolatera, globus, llibre, estel, pa, bóta, lluna, fulla d'afaitar, test de gerani, escambell, escolà, picador, nadò, mestressa, aprenenta, matador, dama, torre, fàbrica, rambla, finestra, terrat, plaça, muntanya, mar ni cel ha abandonat el llenç per a instal·lar-se en un altre; la qual cosa, dit sigui de passada, potser no estaria malament. En aquesta actitud, l'artista em recorda un comandant anglès que en una ocasió vaig veure com revistava la seva tropa. I, per associació d'idees; cap blanc, pulcritud en el vestir i distinció, també em recorda "l'Avi" que, com tots sabem, havia estat militar.

No m'ha semblat mai adient de dema-

nar-li per què reuneix en els seus quadres i gravats personatges i objectes tan heterogenis, car aquest recurs és propi dels surrealistes i, per tant, normal fins aquest punt. Però el colorit convencional amb què tracta les seves obres, la truculència i la ironia amb què les impregna, em fan suposar que han estat concebudes a partir de propòsits concrets, altres que els mecanismes automàtics de la ment o bé els jocs de l'atzar propis del discurs surrealista.

He arribat, fins i tot, a especular amb la idea que les seves obres -almenys des que ja fa molt de temps les hi he anat seguint- no són altra cosa que vivències, i cabòries, parts d'un gran tot: el retrat de la nostra condició, a l'hora cosmogonia, crònica, càbala i oracle vistes amb ulls d'àliga, de linx i de sant, com deia Teilhard de Chardin. És a dir, de quelcom que en pintura té, almenys, tanta volada com la Comèdia Humana de Balzac pot tenir en

literatura.

El que també he vist que passa, amb aquestes obres, és que mai -malgrat que algunes estiguin al Museu d'Art Modern de Barcelona- han estat volgudes pels exegetes de l'art prêt-à-porter que, no obstant, han anat fent-nos empassar metres i metres quadrats d'abstracció quaresmal primer, de mamarratxades després i, a hores d'ara, de frivolitats i pocsoltades de l'art "feliç". La causa no la sé -ni m'importa- com tampoc el fet que la cultura hagi de tenir ministres, consellers ni aiatolhàs: sempre he pensat que no és pas el mateix que una finca, una empresa, un medicament o bé un sagrament perquè me l'hagin d'administrar.

A la seva obra "Estética de la Creatividad" (Cátedra, S.A., Madrid, 1977) l'Alfonso López Quintás diu que cada forma de camí implica la possibilitat de moure's a un ritme determinat. Tots els camins coincideixen en una condició singular: la capacitat d'obrir àmbits inèdits a la vida humana. Ramon Calsina, amb les seves vivències i cabòries, tot fressant el seu camí, al seu ritme personal i intransferible, me'ls ha obert, i li n'estic reconegut.

És -el tinguin en compte o no els experts en màrketing cultural- un degà. Potser el gran degà de la pintura catalana.

Rambla de Sabadell, 82
Tel. 726 57 85 SABADELL